

W ubiegłym roku Ministerstwo Gospodarki podjęło prace nad opracowaniem Białej Księgi zamówień publicznych. Dokument już powstał i został przyjęty przez kierownictwo resortu. „Biała Księga zamówień publicznych. Sprawozdanie z konsultacji z uczestnikami systemu zamówień publicznych poświęconych ocenie funkcjonowania prawa zamówień publicznych” jest efektem prac zespołów eksperckich reprezentujących sfery zamówień publicznych.

Biała Księga stanowi zbiór rekomendacji, które zdaniem uczestników eksperckich spotkań i dyskusji powinny być uwzględnione przy tworzeniu nowych regulacji w dziedzinie zamówień publicznych. Rekomendacje nie są postulatami resortu gospodarki – zastrzega ministerstwo, ale rezultatem pracy zespołów eksperckich. Zostały one zasadniczo zaakceptowane przez podmioty biorące udział w pracach.

W konsultacjach z uczestnikami systemu zamówień publicznych, w wyniku których powstała Biała Księga, brało czynny udział około czterdziestu podmiotów. Zawarte w ostatecznym dokumencie rekomendacje zawierają się w pięciu punktach nakreślających kierunki niezbędnych zmian w systemie zamówień, tj.:

- ograniczenie nadmiernej swobody zamawiających w formułowaniu warunków zamówienia,
- uelastycznienie procedur,
- wzmocnienie kompetencji Prezesa UZP (bez postulatów zmian ustrojowych),
- zapewnienie spójności interpretacji, a więc wykonanie przeglądu uprawnień kontrolnych pod kątem ich powielania się,
- wzmocnienie ochrony sądowej.

W streszczeniu dokumentu jako zasadnicze rekomendacje wymieniane są:

- *w kontekście kształtu systemu zamówień sektorowych - rozważenie regulacji dotyczących zamawiających sektorowych w osobnej ustawie, bądź takie określenie odpowiednich działów ustawy regulującej zamówienia publiczne, które uwzględni wszystkie odrębności dotyczące sposobu zarządzania i specyfikę rynków zamawiających sektorowych;
- *rozszerzenie możliwości prowadzenia negocjacji i dialogu z wykonawcami podczas procedury udzielania zamówienia i po jej przeprowadzeniu, w granicach w jakich jest to dopuszczalne przez nową dyrektywę sektorową;
- *wprowadzenie bardziej liberalnych przesłanek unieważnienia postępowania przez zamawiających sektorowych i dopuszczenie możliwości dookreślania podstaw unieważniania przez samego zamawiającego w siwz;
- *liberalizacja przepisów dotyczących uzupełniania dokumentów, w szczególności w zakresie terminu na jaki muszą one potwierdzać spełnianie warunków udziału w postępowaniu;
- *zapewnienie zamawiającemu większej swobody w zakresie kształtowania warunków udziału w postępowaniu (możliwość sprecyzowania sposobu, w jaki grupy wykonawców mają spełnić warunki udziału w postępowaniu, jeśli jest to obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne); przyjęcie standardowych warunków określających w jaki sposób grupy wykonawców mają spełniać te wymogi w uzgodnieniu m.in. z UOKiK.
- *w zakresie zamówień in house – wdrożenie nowej dyrektywy w taki sposób, by zakres wyłączeń jej stosowania obejmował jedynie te, które zostały wymienione w dyrektywie;
- *dokonanie przeglądu przepisów kompetencyjnych, na podstawie których działają organy uprawnione do kontroli zamówień publicznych, w celu eliminacji powielania kontroli tych samych obszarów;
- *rozważenie reorganizacji systemu środków ochrony prawnej oraz modelu instytucji orzekających, mającej na celu usprawnienie samego procesu odwoławczego oraz rozszerzenie kognicji organów odwoławczych;
- *wprowadzenie i propagowanie dobrych praktyk na etapie przygotowania postępowania, w szczególności w zakresie szacowania jego wartości, w celu lepszego planowania zamówień i procesu zakupowego;
- *wprowadzenie obowiązku publikacji planów zamówień publicznych oraz sprawozdania z realizacji inwestycji przez zamawiających obejmującego

przykładowo podstawowe parametry inwestycji, planowanych i faktycznych kosztów, czasu opracowania projektów i postępowania o wybór wykonawcy;

*wprowadzenie regulacji zapewniających rzeczywisty udział podmiotów trzecich w realizacji zamówienia, solidarnej odpowiedzialności w takich przypadkach oraz ograniczenie możliwości stosowania instytucji udostępniania potencjału;

*wprowadzenie większej elastyczności zapisów dotyczących zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego (np. dot. zmian w okolicznościach niemożliwych do przewidzenia, zmian korzystnych);

*wprowadzenie *expresis verbis* ustawowej możliwości korzystania z szerokiej gamy kryteriów oceny ofert oraz klauzul społecznych możliwych do wykorzystania na każdym etapie postępowania;

*wskazanie jednego organu odpowiedzialnego za wydawanie jednolitych interpretacji z zakresu zamówień publicznych;

*przesunięcie akcentu kontroli z detalicznego badania przestrzegania procedur w stronę analizy całego procesu zakupowego oraz etapu zarządzania umową i wykorzystania przedmiotu zamówienia.

Celem opracowanych rekomendacji jest poprawa przepisów mających wpływ na kształt systemu zamówień publicznych oraz implementację nowych regulacji w tym zakresie. Jak zaznaczono w Białej Księdze, zmiany gospodarcze, społeczne i polityczne oraz obecne ograniczenia budżetowe spowodowały konieczność zreformowania zasad w taki sposób aby, po pierwsze - były proste i bardziej efektywne dla zamawiających i wykonawców; po drugie, - zapewniały najlepszy stosunek jakości do ceny, przy jednoczesnym przestrzeganiu zasad przejrzystości i konkurencyjności. Te zasady są naczelnymi w nowych europejskich przepisach dotyczących zamówień publicznych.

A. Serbeńska

Źródło: Ministerstwo Gospodarki